

Cuprins

LISTA DE ABREVIERI	5
--------------------------	---

CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE PRIVITOARE

LA DREPTUL NOTARIAL	7
---------------------------	---

Secțiunea 1. Noțiunea și importanța disciplinei	7
---	---

Secțiunea 2. Obiectul disciplinei	8
---	---

Secțiunea 3. Scurte repere istorice ale activității notariale.	
--	--

Izvoarele dreptului notarial	8
------------------------------------	---

Secțiunea 4. Principiile activității notariale.....	10
---	----

§ 4.1. Principiul legalității Principiul legalității	
--	--

Principiul legalității.....	10
-----------------------------	----

§ 4.2. Principiul egalității de tratament a tuturor	
---	--

cetățenilor în fața notarului public	11
--	----

§ 4.3. Principiul păstrării secretului profesional	12
--	----

§ 4.4. Principiul realizării unui serviciu de interes public.....	14
---	----

§ 4.5. Principiul disponibilității	14
--	----

§ 4.6. Principiul responsabilității notarului pentru întreaga activitate	15
---	----

§ 4.7. Principiul îndeplinirii actelor notariale în limba română	16
---	----

Secțiunea 5. Rolul notarului public	17
---	----

Secțiunea 6. Natura juridică a instituției notarului public	20
---	----

CAPITOLUL II. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII

NOTARIALE	23
-----------------	----

Secțiunea 1. Structurile organizatorice notariale.....	23
--	----

Secțiunea 2. Biroul notarului public.....	23
---	----

Secțiunea 3. Camerele Notarilor Publici	26
---	----

Secțiunea 4. Uniunea Națională a Notarilor Publici din România	32
---	----

CAPITOLUL III COMPETENȚA ÎN MATERIE

NOTARIALĂ.....	41
----------------	----

Secțiunea 1. Aspecte generale privitoare la competență	41
--	----

Secțiunea 2. Competența generală a notarului public	42
Secțiunea 3. Competența teritorială exclusivă	44
Secțiunea 4. Conflictele de competență	47
Secțiunea 5. Alte organe cu atribuții notariale	48
§ 5.1. Misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României.....	48
§ 5.2. Alte organe cu atribuții notariale	50
 CAPITOLUL IV. STATUTUL NOTARULUI PUBLIC.....	52
Secțiunea 1. Dobândirea calității de notar public.....	52
§ 1.1. Dobândirea calității de notar public prin absolvirea Institutului Notarial Român și promovarea examenului de definitivat	54
§ 1.2. Dobândirea calității de notar public prin promovarea concursului de admitere în profesie pentru cei care au o vechime de minimum șase ani într-o funcție de specialitate juridică	58
§ 1.3. Dobândirea calității de notar public de către judecătorii de la Înalta Curte de Casație și Justiție	59
Secțiunea 2. Numirea în funcția de notar public	61
Secțiunea 3. Suspendarea calității de notar public	63
Secțiunea 4. Încetarea calității de notar public.....	64
Secțiunea 5. Incompatibilități.....	66
 CAPITOLUL V. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE NOTARULUI PUBLIC. RĂSPUNDEREA NOTARULUI PUBLIC.....	70
Secțiunea 1. Drepturile notarului public	70
Secțiunea 2. Obligațiile notarului public.....	74
§ 2.1. Obligațiile față de propriii colegi și față de organele de conducere	74
§ 2.2. Obligațiile față de clienți.....	77
Secțiunea 3. Răspunderea notarului public	79
§ 3.1. Răspunderea civilă a notarului public.....	79
§ 3.2. Răspunderea disciplinară a notarului public	81
3.2.1. Abaterile disciplinare.....	81

3.2.2. Acțiunea disciplinară	87
3.2.3. Sancțiunile disciplinare	92
§ 3.3. Răspunderea penală a notarului public	93

CAPITOLUL VI. PROCEDURA ACTELOR NOTARIALE.

REGULI COMUNE ACTELOR NOTARIALE	94
Secțiunea 1. Aspecte introductive	94
Secțiunea 2. Actul se îndeplinește la cerere	94
Secțiunea 3. Verificări efectuate de notarul public	97
Secțiunea 4. Redactarea actelor notariale.....	98
Secțiunea 5. Încheierea notarială.....	102
Secțiunea 6. Respingerea unui act notarial.....	104
Secțiunea 7. Îndreptarea erorilor materiale și completarea omisiunilor vădite.....	107
Secțiunea 8. Obligația de a evita conflictul de interese.....	109

CAPITOLUL VII. PROCEDURA AUTENTIFICĂRII

ÎNSCRISURILOR.....	114
Secțiunea 1. Aspecte introductive	114
Secțiunea 2. Reguli privind autentificarea	119
§ 2.1. Identificarea părților	119
§ 2.2. Luarea consimțământului.....	120
§ 2.3. Exemplarul înscrisului autentic	121
§ 2.4. Încheierea de autentificare	122
§ 2.5. Titlul executoriu al actului autentic	122
§ 2.6. Reguli speciale în materia autentificării	123

CAPITOLUL VIII. PROCEDURA SUCCESORALĂ

NOTARIALĂ.....	130
Secțiunea 1. Aspecte introductive	130
Secțiunea 2. Competența în materie succesorală	132
Secțiunea 3. Legea aplicabilă moștenirii.....	134
Secțiunea 4. Cererea de deschidere a procedurii succesorale notariale.....	135
Secțiunea 5. Desfășurarea procedurii succesorale notariale.....	136
§ 5.1. Înregistrarea dosarului succesoral.....	136

§ 5.2. Citarea succesibililor.....	137
§ 5.3. Verificări efectuate de notarul public	139
§ 5.4. Administrarea de probe.....	147
§ 5.5. Inventarul succesoral	151
§ 5.6. Suspendarea procedurii succesorale	153
Secțiunea 6. Finalizarea procedurii succesorale notariale.....	154
§ 6.1. Încheierea finală.....	154
§ 6.2. Certificatul de moștenitor	158
§ 6.3. Certificatul de moștenitor suplimentar.....	161
§ 6.4. Certificatul de calitate de moștenitor	163
§ 6.5. Certificatul de executor testamentar	164
§ 6.6. Certificatul de vacanță succesorală.....	166
§ 6.7. Certificatul european de moștenitor.....	168

CAPITOLUL IX. PROCEDURA LICHIDĂRII PASIVULUI

SUCCESORAL	185
Secțiunea 1. Aspecte introductive	185
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	185
Secțiunea 3. Competența	186
Secțiunea 4. Procedura lichidării pasivului succesoral	186
§ 4.1. Formularea cererii.....	186
§ 4.2. Desfășurarea procedurii de lichidare a pasivului succesoral.....	187

CAPITOLUL X. PROCEDURA LEGALIZĂRII

SEMNĂTURILOR ȘI A SIGILIILOR.....	195
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	195
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	196
Secțiunea 3. Competența de legalizare.....	196
Secțiunea 4. Procedura legalizării semnăturilor și a sigiliilor ...	196
§ 4.1. Formularea cererii.....	196
§ 4.2. Identificarea părții.....	197
§ 4.3. Semnarea înscrisului sau aplicarea sigiliului în fața notarului public	197
§ 4.4. Încheierea de legalizare	198
Secțiunea 5. Înregistrarea	198

CAPITOLUL XI. DAREA DE DATĂ CERTĂ ÎNSCRISURILOR.....	200
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	200
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	201
Secțiunea 3. Competența de a da dată certă	201
Secțiunea 4. Procedura dării de dată certă.....	202
§ 4.1. Formularea cererii.....	202
§ 4.2. Prezentarea și verificarea înscrisului	202
§ 4.3. Încheierea de dată certă.....	203
Secțiunea 5. Înregistrarea	203
 CAPITOLUL XII. PROCEDURA CERTIFICĂRII UNOR FAPTE.....	 205
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	205
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	206
Secțiunea 3. Competența de certificare	206
Secțiunea 4. Procedura certificării de fapte.....	207
§ 4.1. Formularea cererii.....	207
§ 4.2. Identificarea părții.....	207
§ 4.3. Încheierea de certificare de fapte	207
Secțiunea 5. Cazurile de certificare.....	208
§ 5.1. Faptul că o persoană se află în viață	208
§ 5.2. Faptul că o persoană se află într-un anumit loc	208
§ 5.3. Faptul că persoana din fotografie este aceeași cu persoana care cere certificarea.....	208
§ 5.4. Faptul că o persoană, ca urmare a unei somații sau notificări, s-a prezentat ori nu într-o anumită zi și la o anumită oră într-un anumit loc, precum și declarația acesteia.....	209
§ 5.5. Rezultatele tombolelor, tragerilor la sorți, concurșurilor, loteriilor publicitare, organizate de entități autorizate în conformitate cu acte normative speciale, dacă nu sunt date, prin lege, în competența altor organe	210
§ 5.6. Certificarea site-urilor, programelor informatice sau a altor produse, dacă nu sunt date, prin lege, în competența altor organe.....	210

§ 5.7. Certificarea altor fapte care nu sunt date în competența exclusivă a altor organe	212
§ 5.8. Certificarea proceselor-verbale sau a hotărârilor organelor colegiale ale oricăror forme asociative	212
Secțiunea 6. Înregistrarea	213
CAPITOLUL XIII. PROCEDURA LEGALIZĂRII COPIILOR DUPĂ ÎNSCRISURI.....	220
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	220
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	221
Secțiunea 3. Competența legalizării copiilor după înscrisuri	221
Secțiunea 4. Procedura legalizării copiilor după înscrisuri	222
§ 4.1. Formularea cererii.....	222
§ 4.2. Realizarea copiei după înscris.....	223
§ 4.3. Colaționarea	223
§ 4.4. Încheierea de legalizare	224
Secțiunea 5. Înregistrarea	225
CAPITOLUL XIV. PROCEDURA EFECTUĂRII ȘI LEGALIZĂRII TRADUCERILOR	227
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	227
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	230
Secțiunea 3. Competența	230
Secțiunea 4. Procedura efectuării și legalizării traducerilor.....	230
§ 4.1. Formularea cererii.....	230
§ 4.2. Prezentarea și verificarea înscrisului	231
§ 4.3. Încheierea de legalizare a traducerii sau a semnăturii traducătorului	231
Secțiunea 5. Înregistrarea	233
CAPITOLUL XV. PROCEDURA PRIMIRII ÎN DEPOZIT DE ÎNSCRISURI ȘI DOCUMENTE	237
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	237
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	238
Secțiunea 3. Competența primirii în depozit.....	239
Secțiunea 4. Procedura primirii în depozit	239

§ 4.1. Formularea cererii.....	239	
§ 4.2. Identificarea părții.....	239	
§ 4.3. Prezentarea și verificarea obiectului	240	
§ 4.4. Încheierea de primire în depozit	240	
§ 4.5. Restituirea depozitului	241	
Secțiunea 5. Primirea în depozit a amprentelor dispozitivelor speciale de marcat	241	
Secțiunea 6. Înregistrarea	242	
CAPITOLUL XVI. ELIBERAREA DE DUPLICATE ALE ÎNSCRISURILOR ORIGINALE		244
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	244	
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	244	
Secțiunea 3. Competența eliberării de duplicate	245	
Secțiunea 4. Procedura eliberării de duplicate	245	
§ 4.1. Formularea cererii.....	245	
§ 4.2. Verificarea competenței.....	246	
§ 4.3. Încheierea.....	246	
Secțiunea 5. Înregistrarea	247	
CAPITOLUL XVII. RECONSTITUIREA ACTELOR ORIGINALE		250
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	250	
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	250	
Secțiunea 3. Competența de reconstituire	251	
Secțiunea 4. Procedura reconstituirii actelor originale.....	251	
§ 4.2. Verificarea competenței.....	252	
§ 4.3. Citarea părților sau a succesibililor acestora, după caz.....	252	
§ 4.4. Administrarea dovezilor	252	
§ 4.5. Încheierea de reconstituire	253	
Secțiunea 5. Înregistrarea	253	
CAPITOLUL XVIII. PROCEDURA DIVORȚULUI PE CALE NOTARIALĂ		254
Secțiunea 1. Considerații generale privitoare la divorț	254	

Secțiunea 2. Sediul materiei.....	257
Secțiunea 3. Competența.....	257
Secțiunea 4. Aspecte de procedură.....	259
§ 4.1. Depunerea cererii de divorț.....	259
§ 4.2. Formalități ulterioare primirii cererii de divorț.....	262
§ 4.3. Finalizarea procedurii de divorț.....	266
4.3.1. Admiterea cererii de divorț.....	266
4.3.2. Respingerea cererii de divorț.....	269
Secțiunea 5. Înregistrarea și arhivarea.....	272

CAPITOLUL XIX. PROCEDURA MEDIERII ȘI ARBITRAJULUI PENTRU SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

INTERPROFESIONALE.....	277
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	277
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	278
Secțiunea 3. Competența de mediere și arbitraj.....	278
Secțiunea 4. Procedura medierii și a arbitrajului.....	278
§ 4.1. Formularea cererii.....	278
§ 4.2. Convocarea Colegiului director sau a Consiliului Uniunii.....	279
§ 4.3. Procedura medierii.....	279
§ 4.4. Procedura arbitrajului.....	280

CAPITOLUL XX. PROCEDURA ELIBERĂRII ÎNCHEIERII CU PRIVIRE LA VERIFICAREA EVIDENȚELOR

SUCCESORALE.....	282
Secțiunea 1. Aspecte generale.....	282
Secțiunea 2. Sediul materiei.....	283
Secțiunea 3. Competența de eliberare a încheierii.....	283
Secțiunea 4. Procedura eliberării încheierii.....	283
§ 4.1. Formularea cererii.....	283
§ 4.2. Verificările efectuate de notar.....	284
§ 4.3. Eliberarea încheierii cu privire la rezultatul verificărilor efectuate.....	284

CAPITOLUL XXI. CONTROLUL ACTIVITĂȚII NOTARIALE	288
Secțiunea 1. Controlul judecătoresc	288
Secțiunea 2. Controlul profesional administrativ	289
 BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	 293

Capitolul I

Aspecte generale privitoare la dreptul notarial

Secțiunea 1

Noțiunea și importanța disciplinei

Dreptul notarial a fost definit în doctrină ca fiind acea ramură de drept care este constituită din ansamblul normelor juridice ce reglementează modul de organizare a activității notariale, statutul notarului public și procedura de întocmire a actelor notariale¹.

Din această definiție rezultă că dreptul notarial cuprinde două categorii de norme juridice: unele sunt norme ce privesc doar organizarea activității notariale și structura organelor care o exercită sau o coordonează; altele sunt norme care se referă la procedura de întocmire a diferitelor acte notariale. Prin acte notariale, în sens larg, se înțelege ansamblul format din actul juridic și încheierea care îi este atașată. În sens restrâns, actul notarial include înscrisurile denumite, de regulă, încheieri sau certificate care constată desfășurarea și finalizarea procedurilor specifice².

În literatura juridică s-a pus problema existenței dreptului notarial ca ramură distinctă de drept având în vedere interesul practic limitat³; de asemenea, s-a pus întrebarea dacă obiectul de reglementare al dreptului notarial are un caracter distinct și unitar, dacă particularitățile relațiilor sociale pe care le reglementează au într-adevăr un caracter specific⁴. Doctrina a apreciat că dreptul notarial există ca ramură distinctă de drept, dar el cuprinde doar norme cu caracter organizatoric

---

¹ I. Leș, *Elemente de drept notarial*, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 1.

² I.-F. Popa, A.-A. Moise, F.A. Boar, D.-D. Bolduț, A.-V. Doros, D. Negrilă, *Legea notarilor publici. Comentariu pe articole*, Ed. Solomon, București, 2016, pp. 4-5.

³ A. Colin, H. Capitant, *Cours elementaire de droit civil francais*, ed. a 4-a, Ed. Dalloz, Paris, 1924, vol. II, p. 203, *apud* I. Popa, A.A. Moise, *op. cit.*, p. 19.

⁴ *Idem*.

și procedural, în timp ce actele notariale rămân guvernate de dreptul material¹.

Dreptul notarial se află într-o strânsă legătură cu alte ramuri de drept, cum ar fi dreptul contractelor, dreptul succesoral, dreptul familiei, dreptul internațional privat, dreptul afacerilor sau dreptul comercial, asigurând astfel, după cum precizează chiar art. 1 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, „constatarea raporturilor juridice civile sau comerciale nelitigioase, precum și exercițiul drepturilor și ocrotirea intereselor, în conformitate cu legea”.

Secțiunea 2

Obiectul disciplinei

Obiectul dreptului notarial se desprinde cu ușurință din definiția sa, acesta fiind format, așadar, din totalitatea normelor juridice privitoare la organizarea activității notariale, la statutul notarului public și la procedurile notariale, cum ar fi procedura succesorală notarială, procedura divorțului, procedura certificării, procedura legalizării etc.

Secțiunea 3

Scurte repere istorice ale activității notariale.

Izvoarele dreptului notarial

Apariția notariatului este legată de apariția și utilizarea scrisului de către sumerieni în cuprinsul primelor testamente întocmite vreodată, cu mii de ani în urmă. De aceea se spune că instituția notariatului este o instituție milenară.

În Roma antică, existau sclavi care consemnau înțelegerile dintre diferite persoane și care purtau denumirea de „notari”, întrucât erau

---

¹ I. Popa, A.-A. Moise, *Drept notarial. Organizarea activității. Statutul notarului. Proceduri notariale*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 23 sau I. Leș, *op. cit.*, p. 3.

specializați în luarea de notițe. Spre sfârșitul epocii republicane, s-a născut instituția tabelionilor, fiind socotită străbuna notariatului. Aceștia nu doar redactau documente cu conținut juridic, ci deveneau adevărați asesori ai părților, atât în materia convențiilor private, cât și în privința redactării unor petiții, atestări sau certificări solicitate de tribunale¹.

După prăbușirea Imperiului Roman, activitatea notarială s-a desfășurat în cadrul instituțiilor bisericești.

În țara noastră, primele acte notariale datează din secolul al XII-lea în Transilvania unde, la cancelaria voievozilor, funcționau notari al căror rol era acela de a redacta acte cu conținut juridic.

Primul pas în domeniul notarial a fost făcut la 1 septembrie 1886, când a fost promulgată Legea pentru autentificarea actelor², prin care această sarcină a fost dată în competența instanțelor judecătorești. Instanțele judecătorești (tribunalele de județ, judecătoriale de ocol, judecătoriale comunale) se ocupau numai de autentificarea actelor, iar redactarea acestora se efectua de către avocați. Conform legii, atribuțiile notariale erau date și în competența comisarilor de poliție și primăriilor.

Acest sistem nu se aplica în Ardeal, unde activitatea notarială se realiza de către notarii publici. Atribuțiile notarilor publici în Transilvania și Bucovina au fost menținute și după Marea Unire din 1918.

Prin Decretul nr. 79/1950 pentru organizarea Notariatului de Stat³ a fost înființat Notariatul de Stat și s-au stabilit următoarele atribuții ale notariatelor: redactarea și autentificarea înscrierilor, eliberarea copiilor legalizate, legalizarea semnăturilor și actelor de protest ale cambiilor, cecurilor și altor titluri la ordin. Ulterior, prin Decretul nr. 377/1960 pentru organizarea și funcționarea Notariatului de Stat⁴, atribuțiile notariatelor de stat au fost lărgite în mod considerabil.

---

¹ J. Bono, *Historia del derecho notarial español*, Junta de Decanos de los Colegios Notariales de España, Madrid, 1979, pp. 44-45, *apud* I. Leș, *op. cit.*, p. 5.

² Publicată în M. Of. din 1 septembrie 1886.

³ Publicat în B. Of. nr. 31 din 31 martie 1950.

⁴ Publicat în B. Of. nr. 22 din 22 octombrie 1960.

Notariatele de stat din România erau organizate după modelul sovietic și funcționau ca organe administrative, cu atribuții specifice activității necontencioase. Notarii de stat erau considerați funcționari publici, activitatea acestora fiind subordonată Ministerului Justiției.

După Revoluția din decembrie 1989, Notariatul de Stat și-a continuat activitatea, însă tranziția spre o economie de piață, precum și noile realități juridice și sociale au impus o organizare modernă a profesiilor liberale, inclusiv a profesiei de notar public. Astfel, în anul 1995 a fost adoptată Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale¹.

Izvoarele dreptului notarial sunt: Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, Regulamentul de aplicare a Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, Codul civil, care reglementează instituții juridice de o importanță deosebită pentru dreptul notarial; Codul de procedură civilă, care reglementează regimul general al probelor, reprezentarea judiciară, renunțarea la judecată ori la dreptul pretins, renunțarea la căile de atac, procedurile necontencioase; Codul fiscal și normele metodologice de aplicare a acestuia; Codul de procedură fiscală etc.

Secțiunea 4

Principiile activității notariale

Principiile activității notariale reprezintă reguli diriguitoare ale activității notariale. Ele pot fi desprinse atât din prevederile Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, cât și din textele constituționale care sunt aplicabile activității notariale.

§ 4.1. Principiul legalității Principiul legalității Principiul legalității

Principiul legalității presupune că desfășurarea și organizarea activității notariale trebuie să se facă în conformitate strictă cu legea.

---

¹ Publicată în M. Of. nr. 237 din 19 martie 2018.

Pentru a-și îndeplini prerogativele, notarul public trebuie să aibă un birou notarial organizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, să fie în funcție, iar actul întocmit să fie în strictă conformitate cu legea. În acest sens, art. 9 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, prevede că „notarii publici și instituțiile prevăzute la art. 8 care desfășoară activitate notarială au obligația să verifice, în scopul prevenirii litigiilor, ca actele pe care le instrumentează să nu cuprindă clauze contrare legii și bunelor moravuri, să ceară și să dea lămuriri părților asupra conținutului acestor acte spre a se convinge că le-au înțeles sensul și le-au acceptat efectele. În cazul în care actul solicitat este contrar legii și bunelor moravuri, notarul public va refuza întocmirea lui”, iar art. 80 alin. (1) din aceeași Lege dispune: „Notarul public are obligația să deslușească raporturile juridice dintre părți cu privire la actul pe care vor să-l încheie, să verifice dacă scopul pe care îl urmăresc este în conformitate cu legea și să le dea îndrumările necesare asupra efectelor lui juridice”.

Notarul public își va întemeia exercitarea profesiei pe respectarea valorilor sociale ocrotite prin lege și pe preceptul moral *alterum non laedere* („nu leza pe altul”)¹.

Respectarea principiului legalității și rolul activ al notarului public, care decurge din îndatoririle care îi sunt impuse și care sunt sintetizate în cuprinsul art. 9 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, redat mai sus, asigură caracterul funcției preventive a activității notariale², dar reprezintă totodată și o garanție a desfășurării activității notariale într-o manieră care exclude arbitrariul.

§ 4.2. Principiul egalității de tratament a tuturor cetățenilor în fața notarului public

Acest principiu rezidă în dispozițiile art. 10 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, care prevede că

---

¹ Art. 2 din Codul deontologic al notarilor publici, aprobat prin H.G. nr. 9 din 14 noiembrie 2015, publicată în M. Of. nr. 930 din 16 decembrie 2015.

² UNNPR, *Actul autentic notarial între teorie și practică*, Ed. Notarom, București, 2014, p. 24.

„activitatea notarială se îmfăptuiește în mod egal pentru toate persoanele, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială”, și decurge din dispozițiile art. 16 din Constituția României¹, privitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice.

Principiul egalității de tratament presupune două aspecte: pe de o parte, notarul public nu va putea refuza încheierea unui act notarial sau îndeplinirea unei proceduri notariale pe vreunul dintre motivele enunțate la art. 10, citat mai sus (rasă, naționalitate, origine etnică, religie etc.); pe de altă parte, notarul public are responsabilitatea menținerii echilibrului între părți, de a face ca poziția de egalitate a părților să fie una reală, autentică, aplicându-le aceleași reguli și evitând crearea unei situații avantajoase uneia dintre părțile actului juridic.

§ 4.3. Principiul păstrării secretului profesional

În activitatea lor, notarii publici iau cunoștință de anumite fapte sau împrejurări cu caracter confidențial, pe care părțile nu doresc, din diferite motive, să le facă publice. De aceea notarul public este obligat să respecte confidențialitatea lucrărilor întocmite și să nu divulge datele și informațiile ce i-au fost încredințate. Art. 70 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, precizează: „Notarul public și personalul biroului notarial au obligația să păstreze secretul profesional cu privire la actele și faptele despre care au luat cunoștință în cadrul activității lor, chiar și după încetarea funcției, respectiv după încetarea raporturilor de muncă, cu excepția cazurilor în care legea sau părțile interesate se eliberează de această obligație”.

Obligația de confidențialitate este o normă morală care stă la baza conduitei notarului public și este prevăzută în mod expres în Codul deontologic al notarilor publici. De asemenea, confidențialitatea este și

---

¹ Revizuită prin Legea nr. 429/2003 și republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003.

o obligație profesională, nerespectarea acesteia constituind abatere disciplinară și atrăgând răspunderea notarului public.

Așa cum precizează chiar textul de lege, această obligație a păstrării secretului profesional există pe toată durata desfășurării activității notariale, dar ea subzistă și după încetarea funcției de notar public, bineînțeles cu excepția cazurilor în care legea sau partea interesată eliberează pe notar de această îndatorire. Obligația de confidențialitate revine nu doar notarului public, ci și angajaților biroului, atât pe perioada contractului de muncă, cât și după încetarea raporturilor de serviciu.

Conținutul obligației de confidențialitate presupune obligația notarului public de a nu divulga informații despre actele și procedurile instrumentate.

Deși constituie un principiu al activității notariale, secretul profesional are, totuși, un caracter relativ. Astfel, pe de o parte, obligația de confidențialitate nu poate fi invocată față de organe de stat care, în temeiul unor legi speciale, pot solicita raportarea unor date confidențiale (organele fiscale, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, instanțele de judecată, organele de cercetare penală etc.) și nici în fața organelor de control profesional. Pe de altă parte, o serie de informații pot ajunge la cunoștința terților prin intermediul altor instituții cărora notarul public sau părțile sunt obligate ori interesate să le comunice actele întocmite: oficiile de cadastru și publicitate imobiliară, primăriile, Administrația Națională a Finanțelor Publice, AEGRM, instanțele de judecată etc.

Confidențialitatea presupune, pe de altă parte, și restricționarea accesului la arhiva notarului public. Cu toate acestea, notarul public trebuie să pună la dispoziția părților, succesorilor acestora sau reprezentanților lor documentele care le privesc, aflate în arhiva biroului notarial. De asemenea, înscrisurile care constituie probe într-o cauză penală aflată în curs pot fi scoase temporar din arhivele notariale la cererea procurorului sau a instanței de judecată.

Pentru a garanta păstrarea secretului profesional, legea prevede că actele și lucrările cu caracter profesional aflate asupra notarului sau în biroul său sunt inviolabile.

§ 4.4. Principiul realizării unui serviciu de interes public

Acest principiu este consacrat în mod expres în cuprinsul art. 3 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, care prevede că „notarul public este investit să îndeplinească un serviciu de interes public și are statutul unei funcții autonome”, precum și în cuprinsul art. 7 din aceeași Lege care prevede că actul îndeplinit de notarul public, purtând semnătura și sigiliul acestuia, este de autoritate publică.

Notarul exercită o profesie liberală. În exercitarea funcției sale, acesta este independent și se supune doar legii. În exercitarea atribuțiilor sale profesionale, notarul public este investit cu autoritate publică, adică cu puterea de a îndeplini proceduri specifice cum ar fi autentificarea. „Faptul că notarul exercită autoritatea publică rezultă din natura și conținutul activității pe care o prestează acesta, ca împuternicit al statului, dincolo de orice calificare a legii. Exercitarea autorității publice de către notar, în special prin autentificarea înscrisurilor, impune acestuia exigențe de calitate profesională și standarde de integritate morală identice cu ale tuturor celorlalți funcționari publici, statul încredințând acestei categorii profesionale controlul de legalitate și prezumția de adevăr a actelor încheiate în fața notarului. (...) În virtutea autorității publice cu care este investit notarul public, actele sale se impun în circuitul civil, cu prezumție de adevăr, până la înscrierea în fals, satisfăcând nevoia statului de a îndeplini acest serviciu public în folosul unei bune administrări a raporturilor juridice dintre cetățeni, autoritățile publice și stat”¹.

§ 4.5. Principiul disponibilității

Principiul disponibilității este consacrat în capitolul V din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, la art. 78 alin. (1), potrivit căruia toate actele se îndeplinesc la cerere.

---

¹ CC, dec. nr. 7 din 18 ianuarie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 42 și art. 68 lit. e) din Legea nr. 36/1995 publicată în M. Of. nr. 200 din 5 martie 2018.

Cererea este actul de procedură prin care o persoană sau o autoritate interesată solicită notarului public să instrumenteze un act sau o procedură notarială, pe de o parte, și actul care îl învestește pe notarul public cu îndeplinirea actului sau a procedurii notariale, pe de altă parte¹.

Disponibilitatea are incidență asupra întregii activități notariale și trebuie privită din două puncte de vedere:

– pe de o parte, în temeiul principiului disponibilității, părțile se pot adresa oricărui notar public (cu respectarea normelor de competență teritorială, dacă este cazul), își pot retrage cererea de încheiere a actului și pot renunța oricând la instrumentarea actului sau a procedurii solicitate. Cererea adresată notarului public pentru îndeplinirea oricărei proceduri poate fi atât verbală, cât și scrisă (cu excepția cazului în care legea impune cererea scrisă, cum ar fi situația cererii de legalizare a copiilor după înscrisuri, a cererii de autentificare a testamentului, a cererii de divorț etc.);

– pe de altă parte, actele și procedurile notariale pot fi îndeplinite doar la cerere, nu și din oficiu (de la această regulă există, desigur și excepții, cum ar fi, de exemplu, încheierea de rectificare din oficiu a actelor notariale).

Disponibilitatea nu are, totuși, un caracter absolut, fiind susceptibilă de limitări. Astfel, în pofida dorinței moștenitorilor de a finaliza dezbaterile procedurii succesoriale pe cale notarială, notarul public nu va putea elibera certificatul de moștenitor în lipsa unuia dintre moștenitori, singura soluție pe care o poate dispune fiind suspendarea cauzei și îndrumarea părților la proces.

§ 4.6. Principiul responsabilității notarului pentru întreaga activitate

Răspunderea notarului public pentru actele și faptele sale săvârșite în exercițiul atribuțiilor de serviciu este mult mai strictă în raport cu

---

¹ I.-F. Popa, A.-A. Moise, F.A. Boar, D.-D. Bolduț, A.-V. Doros, D. Negrilă, *op. cit.*, p. 254.

alte profesii juridice. Notarul public poate răspunde disciplinar, civil sau penal.

Răspunderea disciplinară a notarului public va fi angajată în condițiile art. 74 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată. Acțiunea disciplinară poate fi exercitată de ministrul Justiției, de președintele Uniunii sau de Colegiul director al Camerei din care face parte notarul public.

Răspunderea civilă a notarului public poate fi angajată în condițiile legii civile, conform prevederilor art. 73 din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată, pentru încălcarea obligațiilor sale profesionale, atunci când acesta a cauzat cu vinovăție sub forma relei-credințe un prejudiciu, constatat prin hotărâre judecătorească definitivă. Codul civil¹ reglementează și el, în mod expres, răspunderea notarului public în cazul nulității contractului încheiat în formă autentică. Astfel potrivit art. 1.258 C. civ., în cazul anulării sau al constatării nulității contractului încheiat în formă autentică pentru o cauză de nulitate a cărei existență rezultă din însuși textul contractului, partea prejudiciată poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, în condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie. Pentru garantarea recuperării prejudiciului de către persoanele vătămate în drepturile lor, notarii publici sunt obligați să se asigure pentru răspundere profesională la Casa de Asigurări a Notarilor Publici încă de la începutul activității lor, astfel încât dacă sunt îndeplinite condițiile, Casa de Asigurări să achite în numele notarului prejudiciul cauzat de acesta, urmând a se întoarce cu o acțiune în regres împotriva sa.

Răspunderea penală a notarului public poate fi angajată atunci când, în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, săvârșește fapte ce întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni.

§ 4.7. Principiul îndeplinirii actelor notariale în limba română

Acest principiu este consacrat de prevederile art. 82 alin. (1) din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale,

---

¹ Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a fost publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009.